

pline, u čemu je naišao na žestok otpor sa strane nekih monaha. Preko 25 godina revnovao je kao iguman na tom, da obnovi stegu monaškog života u manastiru Sv. Mamas-u, zatim je resignirao na toj časti u korist svoga nasljednika Arsena. Odsele se sasvim predao ascetsko mističkom životu i postao hesihasta. U to je vrijeme, vele, imao i posebne harismate nebeskih vizija. Revnovao je osobito, da se Simeonu Studiti, njegovu duhovnom ocu, iskazuje svetački kult. No zbog toga i zbog svojih ascetskih teorija nailazio je na različite poteškoće kod crkvenih vlasti, te bi dapače osuđen na progonstvo. Ovo je progonstvo primio-s najvećim pouzdanjem u Boga, pjevajući u zahvalu psalme. Svojim pak starješinama, koji su ga poslali u progonstvo, pisao je pismo puno zahvalnosti, što mu je tako pružena prilika, da na osobiti način Boga slavi u samoći i zabiti. Preko trideset godina proveo je u progonstvu. Međutim sam patrijarha carigradski Sergije i ostali starješine doskora se uvjeriše o pravoj svetosti ovoga sluge Božjega, te ga pozvaše natrag iz progonstva. Simeon bi dočekan u Carigradu s velikim oduševljenjem puka i monaha, te bi postavljen opet na čelo manastira sv. Marine. Još za svoga života imao je dar čudesa i dar proroštva, te najposlije umro na glasu velike svetosti. Okružen svojom braćom monasima, koji su po njegovu nalogu pjevali psalme, uspravi se čas prije svoje smrti na postelji, te klikne pun zanosa i strpljenja: »Kriste Kralju, u tvoje ruke predajem dušu svoju!« te izdahne.

Njegovu su svetost potvrdila i mnoga čudesa, što su se zbila poslije njegove smrti.

Ova je monografija dragocjen prilog za poznavanje hagiografije istočne crkve i monaškog života u vrijeme tik prije istočnog raskola. Preporučujem svima, koji se zanimaju za probleme istočne teologije.

Dr J. Oberški.

O. Placido Belavić: 1. Crtice iz prošlosti Vukovara, Vukovar 1927.¹ 2. Povijest samostana i župe vukovarske, II. izdanje, Vukovar 1928.² Obadva ta djelca sačinjavaju zapravo jednu cjelinu, prvo svjetsku, a drugo crkvenu, franjevačku prošlost Vukovara. Poimence se u prvome govori o imenu i razvoju Vukovara, o vukovarskoj gospoštiji, grofovima Eltz de Kempenich, pobunama i ustancima u Vukovaru i okolici, epidemijama, elementarnim nesrećama, bolnicama, školama i t. d., a u drugome o dolasku franjevaca u Vukovar, osnutku i razvoju vukovarskoga franjevačkoga samostana i župe, nekadanjim vukovarskim filijalama, protestantizmu, hrvatskoj katoličkoj tiskari i t. d. Ali sve je to zapravo samo sabrano gradivo za jedno sistematično i sintetično djelo o vukovarskoj prošlosti. Pisac je doduše svoja djelca namijenio široj publici. I nema sumnje, da su se ona te publike ugodno dojmila. Najbolji nam je za to dokaz, što mu je *Povijest samostana i župe vukovarske* doživjela i drugo izdanje. Naravno, da je autor to gradivo, ako ne sve, a ono po-

¹ Format 20×14 cm, str. 68, cijena D 10.

² Format 20×14 cm, str. 93, cijena D 5.

najviše probrao iz franjevačkoga arhiva u Vukovaru. Šteta je samo, što on tih izvora nije po običaju i označio. Time njegova simpatična djelca ne bi ništa trpjela na svome popularitetu, a imala bi vrijednost i za stručnjake. Drugi je manjak tih djelca, što u njima nema ni predgovora, ni uvoda ni sadržajnoga pregleda.

Dr. Jelenić.

Hermann Schmidt, Die Freiheit des menschlichen Willens und seine Motivation durch das Erkennen. Münster 1927.

Za vrijednost i smjer knjige mjerodavna je već i ta okolnost, što ju — kao publikaciju Instituta za znanstvenu pedagogiku u Münsteru — na uvodnom mjestu preporuča Mausbach. I bez sumnje je prastari problem slobodne volje u ovoj knjizi prikazan originalno, sa rijetkom solidnošću i produbljenim istraživanjem. Ne samo da je raspravljano sa determinizmom metodički ispravno, nego je napose III., kritički i doktrinarni dio, oštrim psihološkim analiziranjem zahvatio problem do korjena. Deterministički princip, da je svaki voljni čin određen najjačim motivom (uzevši taj izraz kolektivno, za sve izvanjske i unutrašnje pobude!), obeskrepljuje pisac psihološkom činjenicom, da je čovjek sposoban da se aktivno opredijeli prema komegod načinu motivacije. A upravo ovu činjenicu dokazuje na osnovu distinkcije između intuitivnog (neposrednog) i diskurzivnog (posrednog) našeg saznanja, te između kvalitativne i intenzitetne motivacije. Za specijalni studij problematike psihološkog determinizma i indeterminizma pruža knjiga vanrednu pobudu i pouku.

F. Sawicki, Die Gottesbeweise. (Schöningh, Paderborn, 1926.).

Poznati katolički filozofski pisac sastavio je ovu teodiceju sa namjerom, da revidira tradicionalnu nauku o Bogu i da utvrdi njezine noetičke osnove. Imade u novije doba više pojedinačnih pokušaja unutar skolastičkih redova, da se dokazi za eksistenciju božju iznesu u novoj formi ili da se upotpune, a kod nekih da se preispita stringentna vrijednost. Pogotovo su u diskusiji ona noetička pomagala teodiceje (na pr. načelo dostatnog razloga i uzročnosti), na kojima počiva razumsko saznavanje božje eksistencije i biti. Zato S. najprije u tome pitanju zauzima posebno svoje stajalište (čini se, ne baš najsretnije). Svakako će ovaj pripremljeni dio, ili još bolje, čitava knjiga podnesti novu jednu reviziju, za koju imade u knjizi mnogo lijepih poticaja.

Historijski razvitak filozofije u Hrvatskoj od prof. Dra Stj. Zimmermanna izlazi s ovim brojem »Bogoslovske Smotre« kao I. svezak filozofskog odsjeka naše H. B. Akademije. Radnja je pisana za Zbornik »Matice Hrvatske« prigodom proslave 1000 godišnjice hrvatskog kraljevstva. Kako taj Zbornik radi nekih naročitih poteškoća ne može da izađe, izdaje H. B. A. ovu zanimivu radnju u svojoj nakladi.